

מחקר מקראי

סקירה ביבליוגרפית של הקשר הנבואי בין ספר דניאל לספר ההתגלות, בהתאמה לבשורות

קטעים יסודיים ותקווה בישוע המשיח

נערך עבור: Ruperto Bravo Benavente (R.B.B.)

Reina-Valera 1960

Nuevo Testamento Interlineal Griego-Español

Francisco Lacueva

תוכן העניינים

3	מטרת המחקר ועקרונות הקריאה
3	1 ריבונות אלוהים וממלכות האדם
4	2 בן האדם וסמכות ישוע המשיח
5	3 החיות ורדיפת הקדושים
5	4 חילול היסטורי ומשמעותו הנבואית
6	5 שבועים השבועים והמשיח
7	6 השיקוץ המשומם והבשורות
8	7 הצרה הגדולה וההצלה המובטחת
8	8 תקופות נבואיות וגבולותיהן
9	9 ישראל, ירושלים והגאולים מן העמים
10	10 משפטים, הטעיה ועדות
10	11 הביאה בכבוד וניצחון השה
11	12 לקיחת המאמינים אל האדון והקשר לנבואה
12	13 תחיות המתים, המלכות והמשפט האחרון
13	14 הבריאה החדשה והתקווה הנצחית
13	15 ההתגלות וערנות המאמין
15	שאלות והתנגדויות נפוצות
17	מסקנה פסטורלית
18	שאלות ללימוד ולדיון
19	ביבליוגרפיה והערות על המקורות
20	נספח: אינפוגרפיקה של המחקר
21	קורות חיים תמציתיים של העורך

מטרת המחקר ועקרונות הקריאה

דניאל, הבשורות וספר ההתגלות מתלכדים בקביעה אחת: אלוהים מנהיג את ההיסטוריה, וישוע המשיח יביא את תוכניתו לידי השלמה. מחקר זה מרכז את הקטעים העיקריים ואת הקשרים ביניהם, כדי שהקוראים יוכלו להבחין בין מה שהכתוב אומר, מה שקטע נוסף מבהיר, ומה שתלוי בפרשנות של אחרית הימים.

טקסטים ישירים מתארים את האירוע או הסמל הנידון. טקסטים משלימים מוסיפים הקשר, מאפיינים, תקווה או הבטחות; הם אינם מתארים בהכרח את אותו רגע. לכל הפניה מצורף סיכום מקורי. הסיכומים אינם ציטוטים מילוליים מן המקרא ואינם מחליפים את קריאת הקטע במלואו. תרגומים עבריים של ציטוטים ספרדיים קצרים הם תרגומים מערכתיים, ולא ציטוטים מתוך מהדורה עברית שפורסמה.

הדיון נוקט גישה עתידנית וקדם-מילניאלית: הוא מצפה ללקיחת המאמינים אל האדון לפני הצרה הגדולה ומאשר את תוקפן המתמשך של הבטחות אלוהים לישראל. עמדות אלה מוצגות כשילוב של מסקנות תיאולוגיות, ולא כאמירות מפורשות בכל קטע וקטע. הישועה נשענת על חסד אלוהים ועל פועלו המושלם של המשיח, ומתקבלת באמונה.

זהו עיון מקראי וטקסטואלי המתמקד במהדורת Reina-Valera 1960 ובבדיקה ממוקדת של התרגום הבין-שורי של לקואבה. אין זה סקר מלא של המחקר האקדמי או של כל הרמיזות האפשריות. המחקר אינו מזהה את החיות עם דמויות בנות זמננו ואינו קובע תאריך לשיבת האדון.

קטעים מרכזיים: דניאל 2; 7; 8; 9:24-27; 11:31-45; 12; מתי 24-25; מרקוס 13; לוקס 21; יוחנן 5:24-29; 14:1-3; התגלות 1; 5-7; 11-13; 17; 19-22. הראשונה אל התסלונים 4:13-18 ואל הרומים 11 משמשים תמיכה משלימה. ההפניות שומרות על צורת פרק:פסוק של המקור לשם השוואה.

העיון המקראי

1 ריבונות אלוהים וממלכות האדם

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 2:31-45: הצלם מייצג ממלכות עוקבות; האבן המשמידה אותו מכריזה על ממלכה שאלוהים מקים. דניאל 7:17-18, 23-27: החיות מייצגות מלכים או ממלכות, והשלטון הסופי שייך לקדושי העליון. התגלות 11:15: מוכרז שלטונם של אלוהים ושל משיחו על העולם.

טקסטים משלימים וסיכומים.

דניאל 22:20-2:2: אלוהים משנה זמנים ושליטים ומעניק חוכמה. לוקס 33-1:32: הבן שהובטח למרים מקבל את כיסא דוד וממלכה שאין לה קץ. יוחנן 36:18: סמכות ישוע אינה נובעת ממערכת הכוח של העולם הזה.

הסבר טקסטואלי.

דניאל 2 מזהה במפורש את נבוכדנאצר עם ראש הזהב. בבל, מדי ופרס, יוון ורומא הן הרצף המסורתי שנבחר כאן. פרשנים אחרים מבדילים בין מדי לפרס ורואים ביוון את הממלכה הרביעית. דניאל 7 אינו נוקב בשמות כל האימפריות. לכן יש להבחין בין הסבר החזון עצמו ובין הזיהוי ההיסטורי שלו.

קשר תיאולוגי.

האבן והממלכה הנצחית נקשרות מבחינה תיאולוגית למלכות המשיח. הקשר בין דניאל להתגלות מאשר את נפילת השלטון המורד, בלי ליצור התאמה אוטומטית בין כל פרט בשני הספרים.

יישום פסטורלי.

כאשר מוסדות נראים בלתי ניתנים לערעור, האמונה מזכירה שסמכותם זמנית. ביטחון באלוהים מאפשר לנו למלא את אחריותנו בלי להעניק לשום כוח אנושי את הנאמנות השייכת לאדון.

2 בן האדם וסמכות ישוע המשיח

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 14-9:7: בית הדין השמימי מתכנס, ודמות כבן אדם מקבלת שלטון אוניברסלי ומתמיד. מתי 64:26 ומרקוס 62:14: ישוע קושר את אישור סמכותו לכוח השמימי ולעננים. התגלות 18-13:1,7: המשיח מופיע עם העננים ומוצג כחי שניצח את המוות.

טקסטים משלימים וסיכומים.

מתי 30:24 ולוקס 27:21: בן האדם בא בגבורה ובכבוד. יוחנן 27-26:5: האב נותן לבן סמכות לשפוט. התגלות 10-6:5: השה נשחט וגאל בני אדם מעמים שונים.

הסבר טקסטואלי.

בדניאל הדמות מתקרבת לעתיק היומין; החזון אינו מתאר בדיוק את אותה כיוונית תנועה כמו שיבה לארץ. ישוע משתמש בלשון החזון כדי להכריז על סמכותו. הקשר למשיח חזק, אך על כל סצנה לשמור על ההקשר שלה.

קשר תיאולוגי.

מי שמקבל את המלכות הוא גם הגואל. אי אפשר להפריד את הניצחון הנבואי מן הצלב ומן התחייה. ההתגלות מציגה את המשיח כאדון ההיסטוריה וכשה המושיע.

יישום פסטורלי.

לימוד הנבואה אמור להעמיק את ביטחוננו בישוע המשיח. קריאה המתמקדת כל כולה ביריב מאבדת את הדמות המרכזית בהתגלות אלוהים.

3 החיות ורדיפת הקדושים

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 7:7-8,19-26: חיה נוראה וקרן יהירה מפעילות אלימות, גידוף ורדיפה עד שהמשפט האלוהי מתערב. התגלות 10-13:1: החיה העולה מן הים משלבת תכונות של אריה, דוב ונמר, מקבלת כוח מן הדרקון ונלחמת בקדושים. התגלות 12-14:17: עשרה מלכים נותנים סמכות לחיה, אך השה מנצח אותם.

טקסטים משלימים וסיכומים.

מתי 13-24:9: ישוע מודיע על שנאה, הטעיה והצורך להתמיד. יוחנן 16:33: התלמידים ניצבים מול צרה ונשענים על ניצחון המשיח. התגלות 11:12: הנאמנים מנצחים בזכות דם השה ועדותם, גם לנוכח המוות.

הסבר טקסטואלי.

שילוב בעלי החיים בהתגלות 13 הוא רמיזה ספרותית ברורה לדניאל 7. גם עשר הקרניים מקשרות בין החזונות. עם זאת, אין להשוות את הקרן הקטנה לחיה בלי להסביר את ההבדלים בתיאוריהם.

קשר תיאולוגי.

הקריאה העתידינית מזהה שיא של ההתנגדות לאלוהים בשליט ובמערכת שלו. המונח צורר המשיח בא מאיגרות יוחנן, ולא מאוצר המילים המפורש של דניאל או ההתגלות. זיהוי צורר המשיח עם החיה הוא מסקנה תיאולוגית משולבת.

יישום פסטורלי.

נאמנות אינה תלויה בהימלטות מכל סבל. המשיח תומך בעמו; עדותו של מאמין נרדף שומרת על ערכה גם כשנדמה שהכוח הארצי גובר.

4 חילול היסטורי ומשמעותו הנבואית

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 8:9-14,20-25: החזון מזהה את מדי ופרס ואת יוון ומתאר כוח התוקף את העם ואת המקדש. דניאל 11:21-35: שליט מטעה מחלל את המקדש ורודף את הנאמנים. דניאל 11:36-45: מלך מתנשא ולבסוף מגיע לקצו בלי עזרה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

מתי 24:15 ומרקוס 13:14: ישוע חוזר לנושא השיקוץ המשומם. התגלות 13:5-6: החיה מגדפת את אלוהים ואת משכנו. השנייה אל התסלונים 2:3-4: איש החטא מתנשא ותובע לעצמו מעמד אלוהי.

הסבר טקסטואלי.

החילול בימי אנטיוכוס הרביעי במאה השנייה לפני הספירה הוא נקודת ייחוס היסטורית חשובה לדניאל 8 ו-11. קרניים קטנות בחזונות שונים אינן מצינות בהכרח את אותו אדם. המעבר לשליט עתידי בדניאל 11:36 הוא פרשנות עתידנית שנויה במחלוקת; אחרים שומרים על הזיקה ההיסטורית לאורך כל הפרק.

קשר תיאולוגי.

תקדים היסטורי עשוי לשמש דגם להתנגדות רחבה יותר בעתיד. קשר טיפולוגי כזה צריך להתבסס על כתבי הקודש כמכלול. דמיון אינו מוחק את ההקשר המקורי ואינו מוכיח שלכל פסוק יש שתי התגשמויות.

יישום פסטורלי.

הכרת ההיסטוריה מסייעת לנו לא לראות בכל מלחמה עכשווית זיהוי מכריע. כושר ההבחנה גדל כשאנו מקשיבים תחילה למה שהקטע מסר לקוראיו המקוריים.

5 שבעים השבועים והמשיח**טקסטים ישירים וסיכומים.**

דניאל 9:24-27: ההודעה נוגעת לעם דניאל ולירושלים; היא מציגה שבעים שבועים, את מות המשיח, את חורבן העיר והמקדש ואת הפסקת הקורבן. מתי 24:15: ישוע מצטט את דניאל בקשר לשממה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

דניאל 9:1-19: הנבואה נמסרת במהלך תפילה על חטא ושיקום. לוקס 24:26-27, 44-47: ישוע מפרש את כתבי הקודש ביחס לסבלו, לתחייתו ולהכרזת הסליחה. אל העברים 9:26-28: הקרבת המשיח מטפלת בחטא ומבססת את התקווה להופעתו העתידית.

הסבר טקסטואלי.

השבועים מובנים כאן כיחידות של שבע שנים. שבעה ועוד שישים ושניים הם שישים ותשעה; מות המשיח בא לאחריהם. הקריאה הדיספנסציונלית מבדילה שבוע אחרון עתידי ומפרשת את הברית ב-9:27 כמעשה של שליט עוין. נושא הפסוק, מועד ההתחלה והמרווח עדיין שנויים במחלוקת. לא מוצע תאריך התגשמות מדויק.

קשר תיאולוגי.

מות המשיח נקשר לצלב בקריאה הממוקדת במשיח. מיקום השבוע האחרון בתוך צרה בת שבע שנים הוא שילוב עתידיני, ולא אמירה מילולית בספר ההתגלות. אמצע השבוע נקשר לתקופות של שלוש שנים וחצי.

יישום פסטורלי.

דניאל מקבל התגלות כשהוא מתפלל, לא כשהוא מחפש נוסחה לשליטה בעתיד. לימוד הנבואה צריך להיות מלווה בתלות באלוהים ובהודיה על הגאולה.

6 השיקוץ המשומם והבשורות**טקסטים ישירים וסיכומים.**

דניאל 9:27; 11:31; 12:11: קטעים אלה כוללים שממה, חילול והפסקת הקורבן. מתי 24:15-22 ומרקוס 13:14-20: ישוע מזהיר מפני השיקוץ, מצווה לברוח ומודיע על צרה יוצאת דופן. לוקס 21:20-24: צבאות המקיפים את ירושלים מקדימים שממה, שבי ושלטון של העמים.

טקסטים משלימים וסיכומים.

השנייה אל התסלוניקים 2:3-8: התנשאות היריב מסתיימת בהתערבות האדון. התגלות 13:11-18: פולחן שקר מקודם באמצעות הטעיה, צלם וכפייה כלכלית.

הסבר טקסטואלי.

מתי מציין במפורש את דניאל. במתי 24:15 התרגום הבין־שורי של לקואבה מציג את הניסוח הספרדי "abominación de la desolación", שמשמעותו שיקוץ משומם, והערתו מפנה לדניאל 9:27. המקור מתעד אימות בעמוד המודפס 106, עמוד 114 של קובץ ה-PDF שסופק. הניסוח לבדו אינו קובע את זהות המבצע או את התאריך. חורבן ירושלים ההיסטורי נשאר חשוב בלוקס ואסור שייעלם כאשר הנאום נקשר למשבר סופי.

קשר תיאולוגי.

הפרשנות העתידנית מצפה לחילול שיגיע לשיאו. הקשר לצלם החיה הוא תיאולוגי ונושאי; התגלות 13 אינה מצטטת במפורש את מתי 24 ואינה מכנה שם את האירוע שיקוץ משומם.

יישום פסטורלי.

ישוע מחבר הבחנה לפעולה מעשית. הבנת אזהרתו פירושה התייחסות להקשר ושמירה על החיים, במקום למחר לזהות כל סמל.

7 הצרה הגדולה וההצלה המובטחת

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 12:1: מצוקה חסרת תקדים מלווה את התערבות מיכאל ואת הצלת הרשומים בספר. מתי 22-24:21: צרה חריגה מוגבלת למען הנבחרים. התגלות 17-7:9: המון מכל העמים בא מן הצרה הגדולה ועומד לפני השה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

דניאל 20-21, 12-14:10: ההתגלות כוללת התנגדות רוחנית ואת תפקיד מיכאל ביחס לעם דניאל. התגלות 12-7:12: מיכאל ומלאכיו נלחמים בדרקון. יוחנן 29-10:27: צאן המשיח מקבל חיי עולם ונשאר תחת השגחתו.

הסבר טקסטואלי.

עם דניאל מתייחס עדיין לישראל בדניאל 12. התגלות 7 מבדילה בין מניין השבטים לבין ההמון הבין-לאומי; היחס בין הקבוצות מתפרש בדרכים שונות. החזון אינו מבטיח הישרדות גופנית לכול. ההתגלות כוללת עדים שנהרגו ושחיהם בטוחים באלוהים.

קשר תיאולוגי.

הגנה אלוהית ומותם של כמה מן המאמינים הנאמנים אינם סותרים זה את זה. ישועה נצחית אינה תלויה בהימלטות מכל רדיפה. זיהוי כל תקופות המצוקה עם שלב אחד מחייב טיעון.

יישום פסטורלי.

התקווה מלווה את הסובלים בלי להמעט בכאבם. האדון מכיר את השייכים לו, ודאגתו משתרעת מעבר למוות. ודאות זו מאפשרת התמדה בלי להפוך את המצוקה למופע.

8 תקופות נבואיות וגבולותיהן

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 7:25 ו-12:7: הדיכוי מוגבל לזמן, זמנים וחצי זמן. התגלות 3-2:11: ארבעים ושניים חודשים נוגעים לעיר, ו-1,260 ימים לעדות. התגלות 14, 6:12 ו-5:13: משכי זמן אלה חוזרים בהגנת האישה ובסמכות החיה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

דניאל 12-11:12: מוזכרים 1,290 ו-1,335 ימים. מתי 24:36 ומעשי השליחים 7-1:6: ידיעת הזמנים והמועדים אינה נתונה לשליטה אנושית.

הסבר טקסטואלי.

ארבעים ושניים חודשים בני שלושים יום שווים ל-1,260 ימים. השוואה זו משתמשת בהנחה מוסכמת זו, ולא בכל לוח שנה אזרחי. הביטוי בדניאל מובן בדרך כלל כשלוש שנים וחצי. יש להבחין בין הנושאים ונקודות ההתחלה בכל קטע. דניאל 8:14 מוסיף 2,300 ערבים ובקרים, שחישובם מתפרש בדרכים שונות; אין לשלבם אוטומטית באותו רצף.

קשר תיאולוגי.

המספרים מראים שהמצוקה מוגבלת. בניית לוח זמנים מלא מחייבת החלטות פרשניות נוספות. דניאל 12 אינו מסביר באופן ממצה מדוע מופיעים המרווחים של 1,290 ו-1,335 ימים.

יישום פסטורלי.

הכרה בגבולות הידע שלנו היא גם נאמנות. הציפייה לאדון יכולה להישאר איתנה בלי לוח זמנים מדויק ובלי חישובים המבטיחים לחשוף את מה שישוע לא הסמך אותנו לקבוע.

9 ישראל, ירושלים והגאולים מן העמים

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 9:24 ו-12:12: עם דניאל ועירו נשארים מושאי הנבואה. לוקס 21:24: ירושלים נשארת תחת שלטון העמים עד גבול שנקבע. התגלות 9-7:4: מוצגים שבטי ישראל והמון מכל העמים. התגלות 17-13-6:12: האישיה הקשורה ללידת הבן נרדפת ומוגנת.

טקסטים משלימים וסיכומים.

בראשית 10-9:37: השמש, הירח והכוכבים מספקים רקע סמלי להתגלות 12. אל הרומים 11:25-29: שאול מתאר את התקשורת החלקית של ישראל, את ישועותו ואת אי־ביטולה של קריאת אלוהים. אל האפסים 18-13:2: ליהודים ולבני העמים יש גישה לאב באמצעות המשיח.

הסבר טקסטואלי.

האישיה בהתגלות 12 מובנת כאן בעיקר כישראל, שממנו בא המשיח. קריאות אחרות מדגישות את מרים או את עם אלוהים במובן רחב יותר. אין למזג את עיר דניאל, האישיה והקהילה בלי לבחון את תפקידה השונים.

קשר תיאולוגי.

תוקפן המתמשך של ההבטחות לישראל מתקיים לצד אחדות הגאולים במשיח. מוצא אתני אינו מספק דרך עצמאית לישועה. גם לא כל החלטה של מדינה מודרנית היא התגשמות נבואית שאלוהים מאשר.

יישום פסטורלי.

תוכנית אלוהים קוראת לנו לדחות יהירות ובוז בין עמים. התקווה לשיקום מתקבלת בענווה, מתוך הכרה שכולם זקוקים לרחמי האדון.

10 משפטים, הטעיה ועדות

טקסטים ישירים וסיכומים.

התגלות 6:1-17; 8:1-9; 9; 11:15-19; 15-16: החותמות, השופרות והקערות מציגים משפט, מצוקה והצדקת הנאמנים. מתי 24:4-14: ישוע מזהיר מפני מטעים, מלחמות, רעב ורדיפות. דניאל 7:9-12, 26: המשפט השמימי מסיים את השלטון היהיר.

טקסטים משלימים וסיכומים.

התגלות 5:1-7: השה ראוי לפתוח את המגילה. התגלות 6:9-11: העדים שנהרגו ממתנים לצדק. מתי 24:23-28: אין לבלבל בין אותות של משיחי שקר ובין הופעת האדון. השנייה אל התסלונים 2:9-12: הטעיה מלווה את דחיית האמת.

הסבר טקסטואלי.

מוטיבים של מלחמה ורעב מאפשרים השוואה נושאית עם נאום ישוע. הם אינם מבססים התאמה מדויקת בין כל אות וכל חותם. שבע יחידות בכל סדרה יוצרות עשרים ואחד מקומות במבנה הספרותי, אך הגדרתם כעשרים ואחד אירועים עצמאיים ורצופים היא פרשנות. קיימות קריאות של רצף, של מבנים מקוננים ושל חזרה מסכמת.

קשר תיאולוגי.

המשפט שייך לאלוהים ומבטא את התנגדותו לרע. ההתגלות מתארת גם התנגדות אנושית לחזרה בתשובה. הנבואה חושפת את הצורך בחסד ואינה נותנת לקהילה רשות לנקום.

יישום פסטורלי.

המאמין יכול לבקש צדק בלי לטפח שנאה. מול הטעיה אנו בוחנים את המסר לאור המשיח וכתבי הקודש, במקום לקבל כאמת כל דבר יוצא דופן.

11 הביאה בכבוד וניצחון השה

טקסטים ישירים וסיכומים.

מתי 24:29-31; מרקוס 13:24-27; לוקס 21:25-28: לאחר הצרה מוכרזים הופעת בן האדם ואיסוף הנבחרים. התגלות 19:11-21: המשיח מנצח את החיה, את נביא השקר ואת צבאותיהם. דניאל 7:13-14, 26-27: שלטון הרודף מסתיים והמלכות נמסרת.

טקסטים משלימים וסיכומים.

זכריה 5:3-14: האדון מתערב בליווי קדושו. התגלות 1:7: ביאתו גלויה לציבור. השנייה אל התסלונים 2:8: האדון משמיד את היריב. מתי 25:31-46: בן האדם שופט מכיסא כבודו.

הסבר טקסטואלי.

ביאת המשיח בבשורות שונה משמועות על הופעות נסתרות. ההתגלות מציגה מנצח שסמכותו אינה תלויה בהסכם עם החיה. הצבאות השמימיים ב־19:14 הובנו כמלאכים, כקדושים או כשניהם; הפסוק לבדו אינו מזהה באופן ממצה את חבריהם.

קשר תיאולוגי.

הביאה השנייה מגלה בפומבי את ניצחון הגואל. הבנת שיבתו עם קהילתו נשענת על שילוב עם קטעים המתארים את איסוף המאמינים קודם לכן. יש להסביר זאת בלי לייחס לכל טקסט את כל הרצף.

יישום פסטורלי.

ההבטחה לשיבת המשיח מחזקת מאמינים מול אי־צדק. ההמתנה לאדון פירושה לבטוח במשפטו ולפעול בנאמנות, ולא לנסות לכוון את מלכותו בכוח אנושי.

12 לקיחת המאמינים אל האדון והקשר לנבואה

טקסטים ישירים וסיכומים.

הראשונה אל התסלונים 4:13-18: המתים במשיח קמים, והמאמינים החיים נלקחים יחד איתם לפגוש את האדון. הראשונה אל הקורינתים 15:51-54: החיים משתנים, והמוות מפנה מקום לאלמוות. יוחנן 3:1-14: ישוע מבטיח לקבל אליו את השייכים לו, כדי שיהיו איתו.

טקסטים משלימים וסיכומים.

הראשונה אל התסלונים 1:10 ו־5:9-11: המאמינים ממתנים למשיח ולא נועדו לחרון. התגלות 3:10: פילדלפיה מקבלת הבטחה לשמירה מפני ניסיון עתידי. מתי 24:31: איסוף הנבחרים מוכרז בהקשר של הביאה בכבוד.

הסבר טקסטואלי.

שאל משיב לאבל ולדאגה למאמינים שנפטרו. המפגש מתקיים באוויר; הקטע אינו קובע את משך הזמן עד לשיבה לארץ. התגלות 3:10 הובנה כהוצאה מן הניסיון או כהגנה במהלכו. חרון אלוהי ורדיפה אנושית אינם מונחים זהים.

קשר תיאולוגי.

מחקר זה מאמץ לקיחת מאמינים אל האדון לפני הצרה הגדולה כשילוב תיאולוגי. הוא אינו טוען שדניאל מודיע עליה במפורש או שמתי 24:31 מוכיח בברור את מיקומה בזמן. נוצרים אחרים מחזיקים בלוחות זמנים שונים בלי להכחיש את המפגש העתידי עם המשיח.

יישום פסטורלי.

מטרתה הפסטורלית של ההכרזה היא נחמה. התקווה מביאה מאמינים לקשר עם אדונם ומשיבה לכאב הנגרם ממותם של מי שבטחו בו.

13 תחיות המתים, המלכות והמשפט האחרון

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 12:2-3: המתים מתעוררים לגורלות שונים, והמשכילים זוהרים. יוחנן 29-5:28: ישוע מודיע על תחייה לחיים ועל תחייה להרשעה. התגלות 15-20:1: השטן נאסר, הקדושים מולכים עם המשיח, מרד אחרון מתרחש והמתים ניצבים לפני הכיסא הלבן הגדול.

טקסטים משלימים וסיכומים.

יוחנן 5:24: השומעים והמאמינים זוכים לחיי עולם. הראשונה אל הקורינתיים 15:20-26: המשיח שקם הוא הביכורים, והמוות הוא האויב האחרון שיובס. אל האפסים 2:8-10: הישועה היא בחסד באמצעות אמונה ומביאה לחיים של מעשים טובים.

הסבר טקסטואלי.

דניאל ויוחנן מציגים את יעדי התחייה בלי לפרט בעצמם את כל המרווחים שבספר ההתגלות. הגישה הקדם-מילניאלית מבינה את אלף השנים כמלכות עתידית לאחר ביאת המשיח. גישות א-מילניאליות ופוסט-מילניאליות מבינות אחרת את יחס התקופה לעידן הנוכחי. אין להשוות אוטומטית את הכיסא הלבן הגדול לכל בית דין אחר הנזכר במקרא.

קשר תיאולוגי.

משפט לפי המעשים מגלה צדק אלוהי ואינו הופך את המעשים למחיר הגאולה. חיי העולם נובעים מן המשיח. ניצחונו גובר על המוות עצמו, ולא רק על דיכוי פוליטי.

יישום פסטורלי.

התחייה מאפשרת להתמודד עם המוות בתקווה ולהתייחס ברצינות לאחריות האנושית. המסר הפסטורלי מכריז על המשיח כמושיע, במקום לצמצם את העתיד לאיום.

14 הבריאה החדשה והתקווה הנצחית

טקסטים ישירים וסיכומים.

התגלות 22:1-5 ו-21:1-8, 22:27: אלوهים שוכן עם הגאולים, המוות והכאב נעלמים, והעיר חיה באור אלوهים והשה. דניאל 7:14, 27: המלכות האלוהית מתמידה. יוחנן 3:14: הקשר עם המשיח הוא מרכז ההבטחה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

ישעיהו 65:17: מוכרזים שמים חדשים וארץ חדשה. השנייה לפטרוס 3:13: המאמינים מצפים לבריאה שהצדק שוכן בה. אל הרומים 8:18-25: הבריאה ממתינה לשחרור, והמאמינים לגאולת גופם.

הסבר טקסטואלי.

ההתגלות מבחינה בין מפלתו הסופית של הרע ובין סצנת הבריאה החדשה. אין לצמצם את ירושלים החדשה לתוכנית פיתוח עירוני, וגם אין בסמליותה הצדקה להכחשת ממשות התקווה. הקטע בישיעיהו זקוק להקשרו שלו ואין לכפות עליו התאמה לכל פרט בהתגלות 21.

קשר תיאולוגי.

ההשלמה כוללת קשר, צדק וחיים. במרכזה נוכחות אלوهים, לא סקרנות לגבי חומרי הבניין של העיר. דניאל מכריז על מלכות מתמשכת; ההתגלות מראה את מלוא תוצאתה.

יישום פסטורלי.

תקווה נצחית משיבה כבוד לשירות היום-יומי. אלوهים אינו שוכח את הסבל ואינו מפקיר את בריאתו לשחיתות. ההמתנה להשלמה מאפשרת לנו ללוות את הסובלים בהבטחה איתנה ומפוכחת.

15 ההתגלות וערנות המאמין

טקסטים ישירים וסיכומים.

דניאל 12:4, 8-10: הנביא שומר את ההתגלות ומכיר בכך שאינו מבין הכול. התגלות 22:10, 16-20: הספר אינו נחתם ומסתיים בהבטחת המשיח ובבקשה לשיבתו. מתי 24:36-51 ומרקוס 13:32-37: התלמידים צריכים לעמוד על המשמר בלי לדעת את היום או השעה.

טקסטים משלימים וסיכומים.

מתי 25:1-30: המשלים מתארים הכנה ואחריות. לוקס 21:34-36: ישוע קורא לערנות ולתפילה. התגלות 1:3: ברכה ניתנת לשומעים ולשומרים את הנבואה. אל טיטוס 2:11-14: החסד מלמד את המאמינים כיצד לחיות בהמתנה להופעת המושיע.

הסבר טקסטואלי.

הניגוד בין הספר החתום לספר הפתוח מחבר את שתי היצירות בלי לומר שהקורא בן זמננו יכול לפתור כל תעלומה. דניאל 12:4 אינו מזהה במפורש מטוסים, אינטרנט או בינה מלאכותית. ההתייחסות לידע נדונה ביחס להבנת ההתגלות ולמשמעויות אפשריות נוספות.

קשר תיאולוגי.

הערנות היא תגובה לחסד ולהבטחה, ולא אמצעי לקנות ישועה. המשיח נשאר יסוד הביטחון של המאמין. הציפייה לשיבתו והשירות בהווה שייכים יחד.

יישום פסטורלי.

לעמוד על המשמר פירושו להקשיב לאדון, להתפלל ולשרת בתבונה. אין צורך לחיות בבהלה מתמדת. הנבואה מובילה לתקווה המחזקת אהבה ואחריות.

שאלות והתנגדויות נפוצות

האם כל ספר דניאל עוסק רק בעתיד האחרון? לא. הספר כולל אירועים היסטוריים, ממלכות מזוהות והתגלויות בעלות אופק סופי. יש להבחין בין המושא המקורי, תפקיד טיפולוגי אפשרי וההתגשמות המצופה, ולא לראות בהם קטגוריות הניתנות להחלפה.

האם הקרניים בדניאל 7 ו-8 חייבות לייצג את אותו אדם? לא. דניאל 8 ממוקם במפורש בתוך מדי, פרס ויוון. סמל משותף אינו מבטל את ההקשר המיוחד של כל חזון.

האם דניאל מציין במפורש מרווח בין השבוע השישים ותשעה לשבוע השבעים? הוא אינו מנסח זאת כך. פרשנים עתידיניים מסיקים את המרווח באמצעות השוואה לקטעים אחרים ובחינת מטרות 9:24. פרשנים אחרים מבינים רצף מתמשך. יש להציג את המרווח כמסקנה פרשנית.

האם חורבן ירושלים ממצה את נאום ישוע? לוקס שומר על ממד היסטורי מוחשי. הגישה העתידינית מכירה גם בפרספקטיבה סופית. היחס בין שני האופקים נתון לדיון ודורש טיעון במקום ביטול של אחד מהם.

האם מתי 24:31 מוכיח לקיחת מאמינים לפני הצרה? לא. בהקשרו הוא בא לאחר ההודעה על הצרה. הגישה המצפה ללקיחה לפני הצרה מבדילה בין איסוף זה ללקיחה המתוארת אצל שאול או מקשרת אותו לשלב אחר. ההבחנה דורשת שילוב נוסף של הקטעים.

האם קדושי ההתגלות הם תמיד אותה קבוצה? המילה מבטאת שייכות לאלוהים. כשלעצמה היא אינה קובעת את ההרכב ההיסטורי של הקבוצה או את יחסה הכרונולוגי לקהילה בכל סצנה. ההקשר צריך לקבוע את ההתייחסות.

האם כל הנוצרים מבינים את אלף השנים באותה דרך? לא. קדם־מילניאליזם, א־מילניאליזם ופוסט־מילניאליזם מציעים קריאות שונות. מחקר זה שומר על פרשנות קדם־מילניאלית בלי לטעון שהעמדות האחרות שוללות אוטומטית את סמכות המקרא.

האם אסון, טכנולוגיה או שליט עכשוויים יכולים לקבוע את ההתגשמות? אף אחד מן הקטעים שנלמדו אינו מספק רשימת שמות בני זמננו. התגלות 13 קושרת את התו לסמכות החיה ולפולחנה ואינה מזהה במפורש טכנולוגיה עכשווית. זהירות נמנעת מלומר מעבר למה שהראיות תומכות בו.

האם התמדה פירושה להרוויח ישועה במאמץ? התמדה מבטאת את נאמנותו של מי שבוח במשיח ואינה מחליפה את הגאולה. יש לקרוא את מתי 24:13 בהקשר של

רדיפה ולאור הברית החדשה כולה. הקשר המדויק להצלה גופנית או לישועה סופית שנוי במחלוקת; אין להפוך התמדה לזכות הקונה חיי עולם.

מדוע ללמוד מה שאיננו יכולים להבין במלואו? כדי להכיר בריבונות אלוהים, להבחין בהטעיה ולקבל נחמה. פרטים קשים אינם מבטלים אמירות ברורות על שיבת המשיח, התחייה, המשפט והתקווה הנצחית.

מסקנה פסטורלית

דניאל מכריז שממלכות האדם לא ישמרו על שלטון לנצח. ישוע מגלה שבן האדם ישוב בסמכות ובכבוד. ההתגלות מראה את מפלת היריב ואת הקשר המתמיד של אלוהים עם הגאולים. היחס בין כתבים אלה מתבהר כשהמשיח נשאר במרכז.

קשרים מפורשים, רמיזות ספרותיות ושילובים תיאולוגיים אינם בעלי אותה מידת ודאות בדיוק. הכרה בהבדל מגינה על נאמנות המחקר ומאפשרת שיחה עם מאמינים אחרים, בלי לבלבל בין תקווה משותפת ובין אחידות פרשנית מוחלטת.

ביטחון המאמין נשען על המושיע ולא על יכולתו לפענח כל כרונולוגיה. תגובתנו היא לבטוח, להתמיד, ללוות את הסובלים ולשרת בעודנו ממתינים. המילה האחרונה שייכת לאדון שניצח את המוות ויקיים את הבטחתו.

שאלות ללימוד ולדין

1. אילו הסברים לסמלים באים מתוך ספר דניאל עצמו, ואילו מזיהוי היסטורי מאוחר יותר?
2. כיצד משתנה קריאתנו כאשר בן האדם והשה נשארים במרכז?
3. מה מבדיל בין ציטוט מפורש של דניאל במתי ובין דמיון נושאי להתגלות?
4. מה אומר דניאל 9 על עמו ועל עירו? אילו נקודות כרונולוגיות דורשות פרשנות?
5. מה מלמדים אותנו העדים שנהרגו על הגנת אלוהים?
6. מדוע אין להשתמש בתקופות נבואיות כדי לקבוע את תאריך שיבת המשיח?
7. אילו קטעים מתארים ישירות את לקיחת המאמינים אל האדון, ואילו תומכים בפרשנות של מועדה?
8. כיצד קשורים החסד, התקווה והשירות בהווה?

ביבליוגרפיה והערות על המקורות

Biblia Reina-Valera 1960. אגודות כתבי הקודש. הטקסט הבסיסי להפניות ולציטוטים קצרים; הסיכומים וההסברים הם כתיבה מערכתית. הסיכומים בעברית הם תרגומים מערכתיים ולא ציטוטים מתוך מהדורה עברית שפורסמה. הקטעים העיקריים מזוהים בכל סעיף.

Francisco Lacueva. Nuevo Testamento Interlineal Griego-Español העותק הדיגיטלי שסופק. המקור באנגלית מתעד בדיקה מאומתת של מתי 24:15, עמוד מודפס 106, עמוד PDF 114: הניסוח הספרדי "abominación de la desolación" וההערה המפנה לדניאל 9:27. המסקנות הכרונולוגיות של מחקר זה אינן מיוחסות ללקואבה. תרגום בין־שורי של הברית החדשה אינו מקור עברי או ארמי לספר דניאל.

Narrativa Daniel Apocalipsis Evangelios RBB. מסמך העבודה שסופק, 6 עמודים. שימש נקודת מוצא מערכתית; הסמכות התיאולוגית שייכת לכתבי הקודש.

Bible Gateway, Reina-Valera 1960: בדיקת כתבי הקודש הדיגיטלית במקור: דניאל 2, 7, 8, 9, 11 ו-12; מתי 24; מרקוס 13; לוקס 21; אל הרומים 11; התגלות 6-13, 19, 20 ו-22. <https://www.biblegateway.com/> - תאריך הגישה המתועד במקור: 9 באוקטובר 2026.

University of Chicago, Encyclopaedia Romana: הקשר היסטורי משלים: "Antiochus IV". דיון בחילול המקדש תחת אנטיוכוס הרביעי והפניה ליוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים XII.5.4. https://penelope.uchicago.edu/encyclopaedia_romana/miscellanea/tri-via/no-man.html - תאריך הגישה המתועד במקור: 9 באוקטובר 2026. מקור עזר היסטורי, לא יסוד תיאולוגי.

נספח: אינפוגרפיקה של המחקר

3. החיות והקדושים דניאל 7:7-8; התגלות 13:1-7 כוח מורד רודף; אלוהים שופט ומציב גבול.	2. בן האדם דניאל 7:13-14; מתי 26:64 ישוע המשיח מקבל סמכות ומלוכת נצחית.	1. אלוהים מנהיג את ההיסטוריה דניאל 2:44; התגלות 11:15 ממלכות האדם חולפות; מלוכת אלוהים נשארת.
6. הצרה הגדולה דניאל 12:1; מתי 24:21 המצוקה אינה הסוף. אלוהים מכיר ותומך בשלו.	5. השיקוץ המשומם דניאל 11:31; מתי 24:15 ישוע מפנה לדניאל: לזהות חילול ולהקשיב לאזהרתו.	4. שבעים השבועים דניאל 9:24-27 עם, עיר ומשיח. שבוע אחרון עתידי הוא פרשנות.
9. לקיחת המאמינים התסלונים א' 4:16-17; יוחנן 14:3 המשיח יאסוף את שלו. המועד לפני הצרה הוא פרשנות.	8. ישראל והעמים דניאל 9:24; אל הרומים 11:25-29 ההבטחות לישראל תקפות; כולם זקוקים לחסד המשיח.	7. לזמנים יש גבול דניאל 7:25; התגלות 12:14 זמן, זמנים וחצי זמן; הדיכוי מוגבל.
12. התקווה הנצחית התגלות 21:3-4; 22:20 אלוהים ישכון עם הגאולים. אנו מצפים לשיבת המשיח.	11. תחייה ומשפט דניאל 12:2; יוחנן 5:28-29 המוות אינו מסיים את ההיסטוריה: יבואו תחייה ומשפט.	10. הביאה בכבוד מתי 24:30; התגלות 19:11-16 בן האדם יבוא בגבורה ובכבוד.

נערך עבור: Ruperto Bravo Benavente (R.B.B.)
 Reina-Valera 1960; Francisco Lacueva
 גישה עתידית וקדם-מילניאלית. ללא קביעת תאריכים.

קורות חיים תמציתיים של העורך

RUPERTO BRAVO BENAVENTE (R.B.B.)

מפתח פרויקטים בכיר ומומחה להנדסת תהליכים, בעל ניסיון של יותר מ-40 שנה במבנה הטכני והפיננסי של מתחמים תעשייתיים, חקלאיים-תזונתיים ותשתיות קריטיות. מתמחה במודרניזציה של מודלי השקעה ובהטמעת טכנולוגיות מתקדמות, ובהן שיחול, קריוגניקה ו-HIMSS 7, תוך התמקדות בכדאיות כלכלית על פי התקנים הבין-לאומיים של לשכת המסחר בפריז (ICC) המוזכרים במקור.

מלקט ועורך של חומרי לימוד מקראיים וחינוכיים. תושב בואנוס איירס, ארגנטינה.

ביצירה זו הוא משמש יוזם, מלקט ועורך האחראי להצגה. התוכן התיאולוגי נשען על ההפניות המקראיות המצוינות ויש לבחון אותו לאור כתבי הקודש.

הערת מערכת: נכלל רק רקע מקצועי הרלוונטי לפרסום ציבורי. נתונים אישיים רגישים, מסמכי זהות, כתובות ומידע פרטי אחר אינם נכללים.